

İHMAL VE İSTİSMAR HAKKINDAKİ TANIMLAR

Çocuk Cinsel İstismarı:

Bir çocuğun, tam olarak anlamadığı, gelişimsel olarak hazır olmadığı ve rıza gösteremeyeceği cinsel eylemlere katılmasıdır. Çocuk cinsel istismarı; bir çocuk ile kendisinden yaşça büyük bir yetişkin, veya sorumluluk, güven ve güç ilişkisi farkı bulunan akranı başka bir çocuk arasında, diğer kişinin ihtiyaçlarını tatmin etmesi niyetiyle yapılmış eylemlerle bulgulanır. Bir çocuğu cinsel eylemlere teşvik etmek ya da zorlamak; yasadışı cinsel eylemlerde sömürmek; pornografik materyallerde kullanmak da bu tanıma girmektedir.

Cinsel Oyun:

Aynı yaşlarda olan iki çocuk arasında geçen cinsel içerikli, gösterme ya da dokunma tarzı eylemler zorlamanın olmadığı bazı durumlarda cinsel oyun olarak adlandırılabilir. Her iki çocuk da dört yaşın altındaysa ya da iki çocuk arasındaki yaş farkı dört yaştan az ise ve çocuklar eylemi tam olarak kavrayacak olgunlukta değilse bu durum cinsel oyun olarak değerlendirilmektedir. Akranlarla oynanan cinsel oyun nedeniyle çocuğun adalet sistemi içinde hırpalanmamasına dikkat edilmelidir.

Ensest:

Anne-baba yakınlığına ve otoritesine sahip bir yetişkinle, bir çocuk veya ergen arasındaki her çeşit cinsel ilişkidir. Önemli olan aradaki kan bağı değil, yetişkinin anne-baba hakimiyeti, gücü ve çocuğun bağımlılığıdır. Ensest eskiden biyolojik yakınlığı yani kan bağı olan kişiler arasındaki cinsel ilişki olarak tanımlanırken, günümüzde kan bağı olan veya olmayan, yakın veya uzak hısımlar ve akrabalar ile çocuğa bakım veren tüm yetişkinleri kapsamaktadır.

Pedofili:

Pedofiller, çocuklarla cinsel ilişkiyi tercih eden kişilerdir. Pedofili; en az altı aylık bir süre boyunca, kişide ergenlik dönemine girmemiş bir çocukla ya da çocuklarla cinsel etkinlikte bulunmayla ilgili yoğun, cinsel yönden uyarıcı fantezilerin, cinsel dürtülerin ya da davranışların yineleyici biçimde ortaya çıkması olarak tanımlanmıştır.

Çocuk İhmali:

Dünya Sağlık Örgütü'nün tanımına göre ihmal, çocuğa bakmakla yükümlü kimsenin, çocuğun gelişimi için gerekli ihtiyaçları karşılamaması veya bu ihtiyaçları dikkate almamasıdır. Bu ihtiyaçlar sağlık, eğitim, duygusal gelişim, beslenme, barınma ve güvenli yaşam şartlarıdır.

Şiddet:

Bir kişi veya gruba yönelik; mağdurun bedensel bütünlüğüne, mallarına veya simgesel ve kültürel değerlerine zarar verecek şekildeki her türlü davranıştır.

Bir mala zarar verme, yakma gibi mala yönelik eylemler ile cinayet, yaralama, dayak, tecavüz, rehin alma gibi kişiye yönelik fiziksel saldırılar ve tehdit, küfür, ayrımcılık, hakaret gibi kişiyi duygusal baskı altına alan bireysel eylemlerin yanı sıra toplumsal koşullar ya da sistem tarafından uygulanan baskılar, savaş, terör ve işgaller şiddet örnekleridir.

Psikolojik Şiddet:

Psikolojik istismar, duygusal şiddet, ya da duygusal istismar olarak da bilin failin mağduru duygusal olarak sindirmek ve aşağılamak, ona yaptırım uygulamak veya cezalandırmak için toplumdan soyutlamak üzere baskı uyguladığı bir saldırganlık biçimidir.

Psikolojik şiddet uygulayan fail bağırma, korkutma, küfür etme, tehdit, hakaret, küçük düşürme, devamlı eleştirme, mağdurun hareketlerini, giyimini, başkalarıyla ilişkilerini denetleme, sınırlama, değersizlik duygusu uyandırma gibi yollarla sistematik olarak mağdura duygusal baskı uygular. Sıklıkla yakın duygusal ilişkilerde, aile içinde ve iş yerinde görülmektedir. En sık rastlanan ancak en zor önlem alınan şiddet türlerindedir. Daha çok kadına yönelen bir saldırganlık biçimidir.

ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARIYLA İLGİLİ DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR

1- Çocuklarda cinsel istismar nadir görülen bir durumdur.

İstismarın neden olduğu utanç, suçluluk gibi tepkiler sebebiyle cinsel istismar çoğu kez gizlenmekte, aile içinde sır olarak saklanmaktadır. Bu nedenle gerçek istatistiksel verilere ulaşmak zordur. Dünya sağlık örgütü verilerine göre kadınların % 15-20, erkeklerin % 5- 10'u hayatının bir döneminde cinsel istismara uğramaktadır.

2- Sadece kız çocukları risk altındadır.

Yapılan araştırmalarda, cinsel istismara uğrama sıklığının cinsiyetlere göre oranı; her 5 kız çocuktan ve her 10 erkek çocuktan biri olarak bildirilmektedir. Kızlara göre erkeklerde saptanan düşük oranlar nedeniyle, erkek çocuk cinsel istismarının nadir olup olmadığı tartışılmaktadır. Ağır basan görüşlerden biri; yardım aramanın erkeklige yakışmayacak bir davranış olduğu, ömür boyu damgalanacakları gibi korkuları nedeniyle erkek çocuk ve aileleri yaşadıkları deneyimleri anlatmakta daha isteksizdir.

3- Sıklıkla düşük gelirli ailelerde yaşanır.

Alt sosyoekonomik gruplarda, yani yoksul ailede yetişen çocuklarda fiziksel ve psikolojik istismar ile çocuk ihmalinin daha sık olduğu pek çok araştırmada gösterilmiştir. Klinik değerlendirmeye gelen cinsel istismar olgularının bir kısmında sosyoekonomik düzey düşüktür; ancak bu diğer istismar türleri ile kıyaslandığında daha az belirgindir. Unutulmamalıdır ki cinsel istismar, her türlü sosyoekonomik, sosyokültürel düzeyde gözlenebilir.

4- İstismarcılar, dışarıdan fark edilebilen anormal davranışları olan yabancı kişilerdir.

Cinsel istismar ve tecavüz konusunda son 50 yıldır yapılan araştırmalar istismarcının çoğunlukla erkek, çekirdek aile, geniş aile, yakın çevre ya da eğitim kurumlarından; çocuğun, hatta ailenin de tanıdığı biri olduğunu göstermektedir.

5- Parklar, umumi tuvaletler, ıssız sokaklar, karanlık yerler, boş inşaat sahaları cinsel istismarın gerçekleşebileceği tehlikeli bölgelerdir.

Cinsel istismar her ortamda olabilir. Özellikle yakınlar tarafından olduğunda sıklıkla sokakta, arazilerde değil; çocuğun bildiği, güvende hissettiği mekânlarda gerçekleşir. Olayın olduğu yer genellikle ev, okul gibi çocuğun içinde bulunduğu yakın çevresidir.

6- Çocuk sesini çıkarmadıysa rızası vardır.

Çocuk istismarında çocuğun rızası diye bir kavram yoktur, çocuğun kendinden yaşça büyük birinin isteklerini sessiz kalarak yerine getirmesi, bunu kabul ettiği anlamına gelmez. İstemediği söz ve davranışlara itiraz etmemesi, rıza göstergesi değil, her anlamda gücünün yetmemesi ile ilişkidir. Ayrıca, çocuklar durumun ciddiyetini anlamlandıramadıkları için, küçük hediyeler, ödüller verilerek kandırılabilir. Çocuk ödülü kabul ettiği için istismarcı tarafından ailesine söyleme tehdidiyle korkutulabilir ve bu şekilde istismar sürdürülebilir.

7- Çocuklara uslu, akıllı, açık göz olmalarını söyleyip, sık sık uyarırsak onları tehlikelerden korumuş oluruz.

Çocukları korumanın bilinen en etkili yolu, onlara cinsel istismarla ilgili bilgilendirme eğitimi vermektir. Pek çok ebeveyn cinsellikle ilgili konuşurken zorlanır. Konuşma içeriği sadece akıllı, uslu olmalarını, ıssız yerlerde dolaşmamalarını tembihlemekle sınırlı kalırsa, bu nasihat bilgilendirme yerine geçmez, çocuğunuzu korumuş, onu cinsel istismarla yeterince bilgilendirmiş olmazsınız.

8- Çocuklar olan biteni çabuk unuturlar.

Cinsel istismar, çocuğun ruhsal ve fiziksel sağlığı açısından ciddi derecede zarar vericidir. Çocuğun özgüvenini, cinselliğini, ilişkilerini, tüm hayatını etkileyebilecek ağır bir yüke dönüşebilir. İstismara uğrayan ya da ihmal edilen bir çocuk doğru ruhsal desteği alabilirse yaşadığı travma ile daha sağlıklı baş edebilir.

<http://psikiyatri.org.tr/çocukcinselistirmarbilgilendirmedosyasi> isimli sayfadan yararlanılarak hazırlanmıştır.

